

**Atenció a
la diversitat
Ampliació**

1 Escriu la definició dels termes següents:

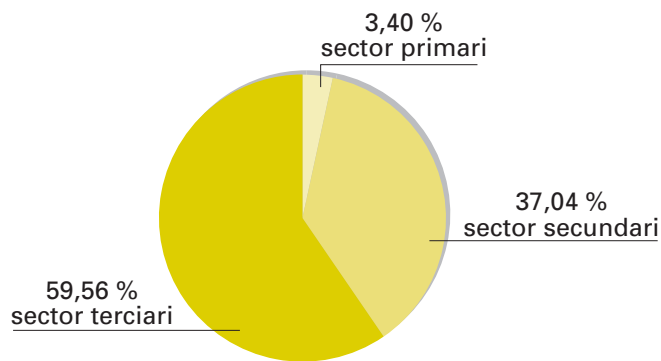
béns d'equip

béns de consum

2 Escriu les diferències entre un sistema d'economia planificada i un sistema d'economia de mercat.

■ Pensa i escriu quins avantatges i quins desavantatges veus en cada un dels sistemes econòmics anteriors.

3 Observa el gràfic sectorial següent corresponent a l'ocupació per sectors a Catalunya:

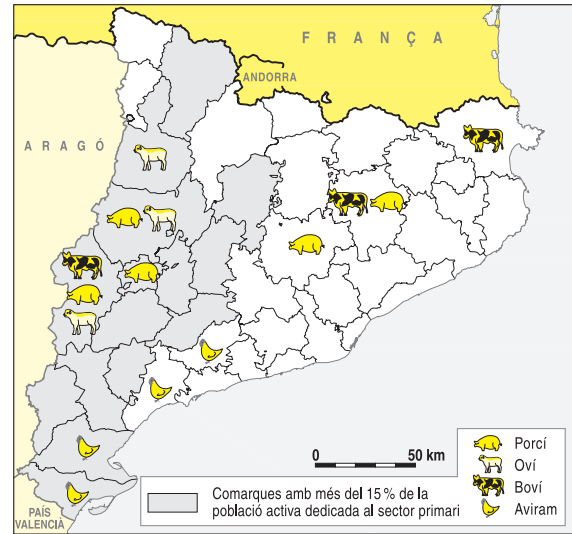
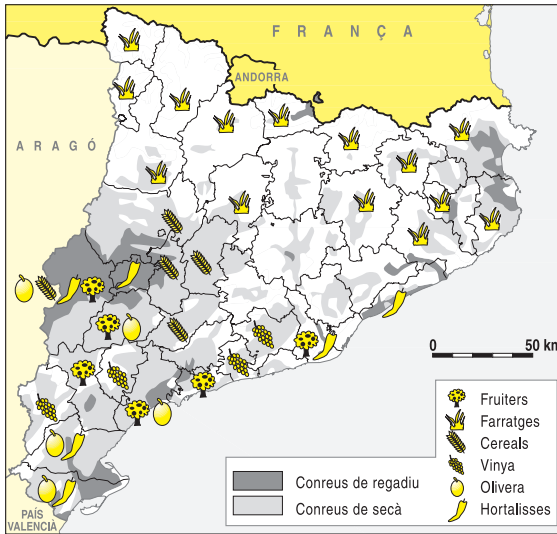

■ Ara, contesta:

- En quin dels tres sectors hi ha més persones ocupades? _____
- En quin n'hi ha menys? _____
- Quins són els motius que han fet que moltes persones abandonessin el sector primari i s'incorporessin al sector terciari? _____

- El fet que el sector terciari tingui molt de pes és propi d'economies desenvolupades o, contràriament, d'economies no desenvolupades? Raona la resposta. _____

4 Observa aquests mapes:

■ Ara, contesta:

- A quines comarques es concentren els conreus de secà? _____
- A quines comarques es concentren els conreus de regadiu? _____
- On es localitzen les principals àrees de conreu de Catalunya? _____
- A quines comarques trobem bestiar porcí? _____
- Podríem afirmar que Catalunya és un país agrícola? Raona la resposta. _____

■ Busca alguna notícia a la premsa sobre la febre porcina i explica en què consisteix.

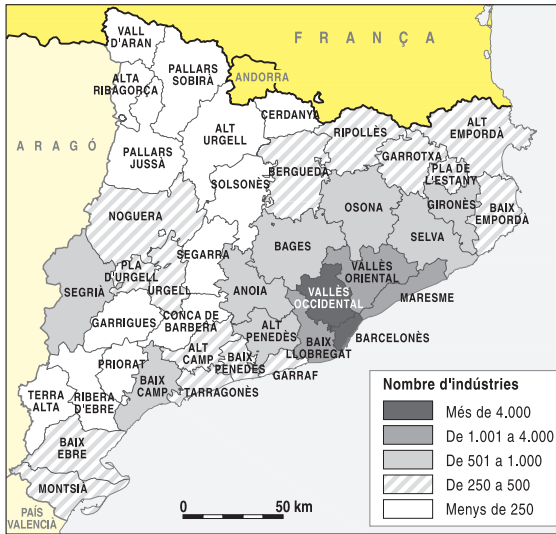
■ Busca informació en alguna enciclopèdia sobre l'alzina surera i explica quins productes se n'extreuen.

Nom: _____

5 Observa aquest mapa sobre l'activitat industrial a Catalunya l'any 1996.

■ Ara, contesta:

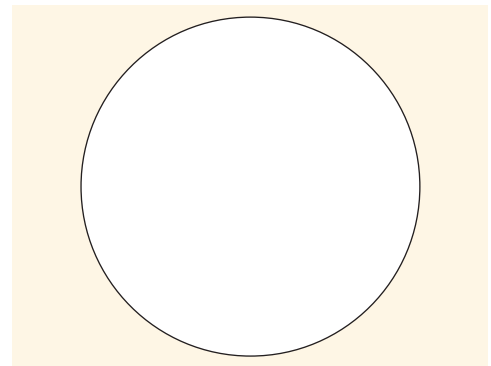
- A quines comarques es produeix la concentració industrial més alta?

- Quines comarques són les menys industrialitzades?

■ Compara aquest mapa amb els mapes agrícola i ramader de la pàgina anterior. (Fixa't en la relació que s'estableix entre les comarques agrícoles i ramaderes i les industrials.)

■ Fes un gràfic sectorial sobre la població ocupada en el sector industrial a Catalunya l'any 1991:

- ▶ indústria bàsica: 22 %
- ▶ productes alimentaris: 13 %
- ▶ tèxtil i confecció: 16 %
- ▶ transformació de metalls: 33 %
- ▶ paper i edició: 8 %
- ▶ fusta i suro: 3 %
- ▶ altres: 5 %

■ Busca informació en alguna enciclopèdia sobre una petroquímica i explica les activitats principals que s'hi duen a terme.

6 Investiga quins serveis educatius hi ha a la teva comarca i completa aquesta fitxa:

- ▶ Nom de la comarca: _____
- ▶ Nombre d'escoles bressol o guarderies: _____
- ▶ Nombre de centres d'educació infantil: _____
- ▶ Nombre d'escoles d'educació primària: _____
- ▶ Nombre d'escoles d'educació secundària: _____
- ▶ Nombre d'escoles d'oficis o tallers: _____
- ▶ Nombre d'universitats: _____
- ▶ Nombre d'altres centres d'ensenyament (acadèmies, escoles...): _____

■ Ara, contesta:

- Creus que la teva comarca està ben assistida pel que fa a serveis d'ensenyament? _____

- Hi proposaries algunes millores? _____ Quines? _____

- A part de l'ensenyament, hi ha cap activitat del sector de serveis de la teva comarca que mereixi algun comentari? _____

■ Busca en algun diari comarcal quina és l'oferta lúdica d'avui a la teva població o comarca. Explica si et sembla suficient o insuficient i digues per què.

7 Imagina que tens un amic finlandès i el vols convèncer perquè vingui a passar les vacances a Catalunya. Explica-li quins són els atractius que fan que valgui la pena visitar el teu país.

8 Llegeix aquest text:

La **renda per càpita** és la part proporcional de la renda nacional que correspondria a cada habitant d'un país. La renda per càpita s'obté dividint la renda nacional d'un any pel total d'habitants del país. La renda per càpita és útil per determinar el nivell de desenvolupament d'un país.

■ Pinta cada quadret d'acord amb la llegenda següent:

- Vermell Renda per càpita alta (més de 8.000 dòlars)
- Groc Renda per càpita mitjana (entre 8.000 i 500 dòlars)
- Taronja Renda per càpita baixa (menys de 500 dòlars)

País	Renda per càpita (any 1998, en dòlars)	País	Renda per càpita (any 1998, en dòlars)
☐ Albània	810	☐ Kenya	350
☐ Alemanya	26.570	☐ Kuwait	20.200
☐ Austràlia	20.640	☐ Laos	320
☐ Benin	380	☐ Lituània	2.540
☐ Burkina Faso	240	☐ Luxemburg	45.100
☐ Burundi	140	☐ Malawi	210
☐ Dinamarca	33.040	☐ Moçambic	210
☐ Eritrea	200	☐ Mongòlia	380
☐ Espanya	14.100	☐ Noruega	34.310
☐ Estats Units	29.240	☐ Nova Zelanda	14.600
☐ Etiòpia	100	☐ Paraguai	1.760
☐ Finlàndia	24.280	☐ Perú	2.440
☐ França	24.900	☐ Romaniaa	1.360
☐ Grècia	11.740	☐ Rwanda	230
☐ Índia	440	☐ Singapur	30.170
☐ Irlanda	18.710	☐ Xile	4.990
☐ Japó	32.350	☐ Xina	750

■ Contesta les preguntes següents:

- A quin continent es troben, majoritàriament, els països que tenen una renda per càpita més baixa? _____
- Què vol dir tenir una renda per càpita baixa? _____

- Què vol dir tenir una renda per càpita alta? _____

9 Explica el terme "economia submergida".

economia submergida

10 Escriu la fórmula de la taxa d'atur:

taxa d'atur = _____ : _____ x _____

■ Compara la taxa d'atur de Catalunya l'any 2005 amb la dels altres països.

Països	Taxa d'atur (%)
Espanya	9,5
Itàlia	8,1
França	9,6
Catalunya	7,0
Alemanya	9,1
Canadà	6,8
Japó	4,4
Regne Unit	4,8
Estats Units	5,1

■ Ara, contesta:

- Quin país té la taxa d'atur més alta?
- Quin país té la taxa d'atur més baixa?

11 Busca en la premsa alguna notícia o anunci dels tres tipus diferents d'empreses i enganxa'ls a continuació. Després, completa la taula:

A

B

C

	A	B	C
nombre de treballadors (gran / mitjana / petita)	_____	_____	_____
activitat productiva (financera / industrial / de serveis / agrícola)	_____	_____	_____
propietat de l'empresa (privada / pública / mixta)	_____	_____	_____

Nom: _____

12 Llegeix algunes de les normes que cal observar per crear una empresa o societat:

Societat anònima	Societat limitada
El nom de la societat ha d'anar acompanyat de l'abreviatura SA.	El nom de la societat ha d'anar acompanyat de l'abreviatura SL.
El capital inicial mínim és de 60.101,21 euros (10.000.000 de pessetes).	El capital inicial mínim és de 3.005,06 euros (500.000 pessetes).
El capital inicial desemborsat ha de ser del 25 %.	El capital inicial desemborsat ha de ser el total.
El nombre mínim de socis fundadors és de tres.	El nombre de socis fundadors pot ser de dos a cinquanta.
El valor del capital es reparteix en accions que poden cotitzar a borsa.	Les participacions d'aquesta empresa no poden cotitzar a borsa.
La responsabilitat dels socis es limita al nombre d'accions de què són titulars.	La responsabilitat dels socis sobre el capital aportat és limitat (no responen personalment dels deutes socials).

■ **Crea amb els teus companys una empresa basant-te en les normes del quadre. Segueix els passos següents:**

1. Expliqueu quina classe d'empresa voleu crear (financera, de serveis, agrícola o industrial). Voleu prestar un servei? Voleu fabricar un producte?

Tipus d'empresa

2. Torneu a llegir les normes que consten en el quadre anterior i decidiu quin tipus de societat penseu crear. Després, busqueu-ne els socis fundadors.

Tipus de societat

Socis fundadors

3. Decidiu quin capital haurà d'aportar cada soci en el moment de la creació de la societat.

Aportació de capital de cada soci

4. Decidiu el nom de la vostra societat. Podeu proposar-ne uns quants.

Posibles noms de la societat

13 Defineix la paraula "impost".

impost

■ Observa aquest rebut bancari del pagament d'un impost:

■ Llegeix atentament el rebut anterior i digues de quin impost es tracta i quina institució pública el recapta.

14 Defineix els termes següents:

importació

exportació

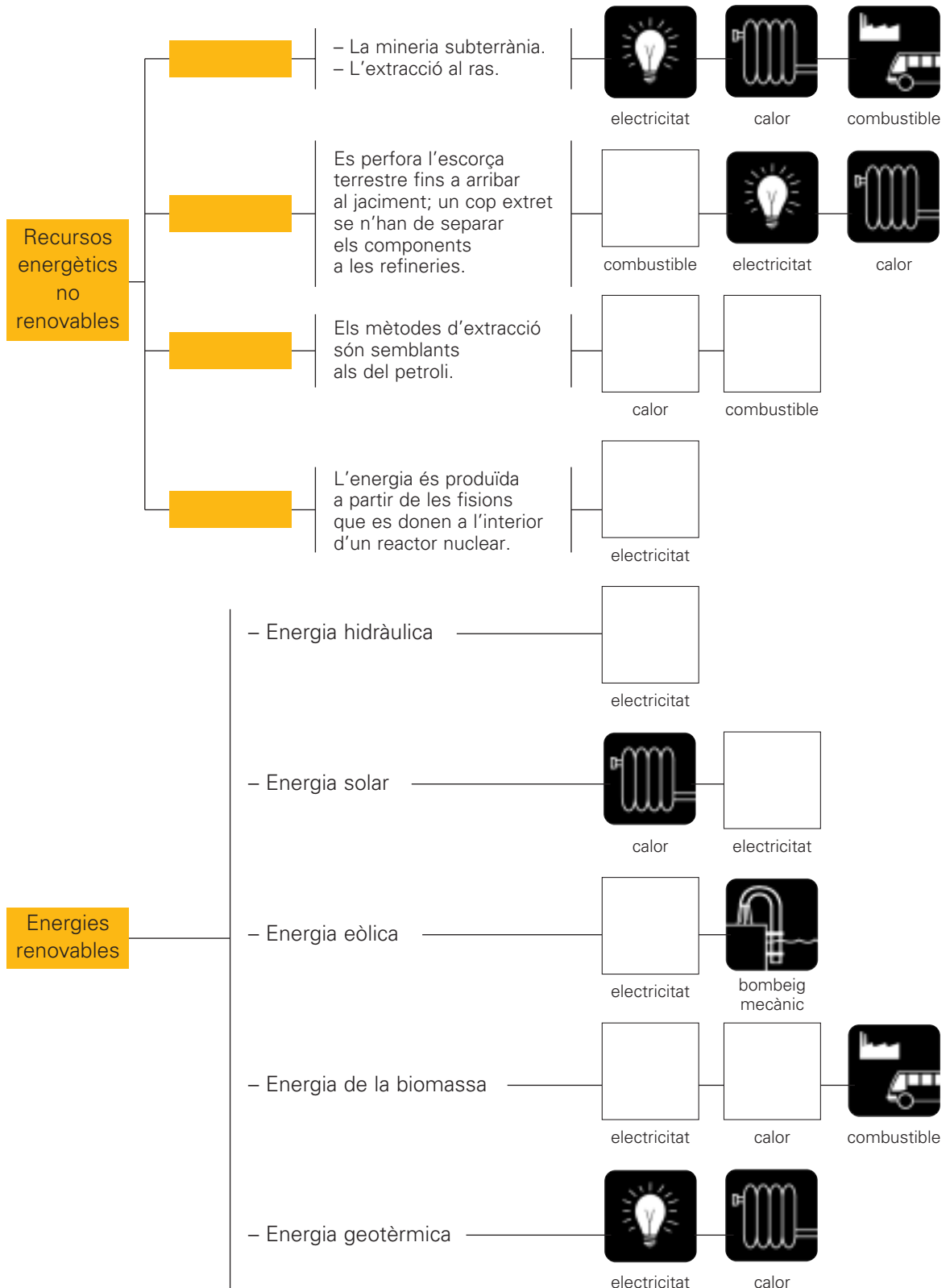
15 Observa la taula de les exportacions i importacions a Catalunya l'any 1999 (llibre d'informació, pàg. 23) i contesta:

- Quins productes exportats produeixen més moviment de diners? _____
- Quins productes importats produeixen més moviment de diners? _____
- L'any 1999 es va produir un superàvit comercial? _____

16 Completa amb les paraules següents i amb els pictogrames que calgui aquest esquema sobre les fonts d'energia:

carbó – petroli – urani – gas

Què n'obtenim

Nom:

17 Busca, en un diccionari o en un tractat de mitologia grecollatina, informació sobre un personatge anomenat Eol. Després, explica la relació que pot tenir aquest personatge amb un dels tipus d'energia estudiats.

18 Busca, en alguna enciclopèdia, informació sobre Thomas Robert Malthus i fes un breu resum de la seva biografia.

19 Observa aquestes fotografies i explica què et suggereixen.

20 Busca, en una enciclopèdia o en un manual d'història, informació sobre la revolució industrial i escriu tres característiques que serveixin per definir-la.

1 _____

2 _____

3 _____

21 Llegeix aquestes dues postures:

A Els recursos del planeta no s'esgotaran mai. Si algun s'esgota ja es trobarà un altre recurs que els pugui substituir. Hem de continuar amb la producció necessària per a la població mundial. No ens hem de limitar.

B Cal intentar arribar a una política de sostenibilitat. Els recursos no renovables es poden esgotar en no gaires anys; per exemple, només queda urani per a uns 11 anys, estany per a 15, petroli per a 20... Hem de trobar altres alternatives.

■ **Explica amb quina de les dues postures estàs d'acord i raona-ho.**

22 Llegeix:

L'espectacular augment demogràfic dels darrers cent anys i la intensa activitat industrial desencadenada en el món occidental, juntament amb el seu sistema de vida –basat en un consum desproporcionat–, estan produint en el medi ambient tota una sèrie de transformacions que provoquen la crisi dels cicles naturals i una incertesa sobre el nostre futur.

■ **Contesta:**

• Et sembla possible el futur que manifesta aquest text? Raona la resposta. _____

• De quins problemes mediambientals et sembla que parla? _____

• Creus que es poden evitar? _____ Com? _____

23 Llegeix i contesta:

1 Pales.

La forma aerodinàmica de les pales fa que girin en ser empeses pel vent.

Les pales són giratòries perquè oposin

menys resistència i girin més a poc a poc quan la velocitat del vent és superior a la necessària.

2 Torre. D'acer.

L'altura depèn de les condicions eòliques del lloc. A l'interior hi ha una escala per accedir a la màquina.

ENERGIA AMB VENT DE CARA

L'energia eòlica s'ha convertit en una alternativa real a l'ús de les fonts que provoquen el canvi climàtic, i el seu desenvolupament avança de forma imparable, una circumstància que permet mantenir l'esperança que potser serem capaços de reduir les emissions de CO₂ a l'atmosfera. A Espanya es van instal·lar 740 megawatts (MW) el 2000, fet que la converteix en el tercer país del món en potència instal·lada, només superat per Alemanya i els EUA. La potència eòlica instal·lada a Espanya va créixer un 49,5 % el 2000 i va passar de 1.495 MW a 2.235 MW instal·lats, segons el Worldwatch Institute. A Catalunya està previst passar dels 59 MW a 1.500 MW el 2010.

L'electricitat resulta indispensable per al funcionament de la indústria i les llars. La força del vent es fa servir en l'actualitat per generar-ne i, a diferència d'altres fonts energètiques, no és contaminant.

Actualment l'electricitat amb què es proveeix la indústria i les llars prové en un 50 % de les centrals tèrmiques, que emeten gran quantitat de CO₂ a l'atmosfera.

De la meitat restant, un 30 % prové de les centrals nuclears i un 18 % es genera a les centrals hidroelèctriques, però els costos ambientals d'aquestes dues energies són molt alts. Només el 2 % de l'electricitat que consumim prové de les energies renovables. Però abans del 2030 està previst arribar a una potència eòlica superior als 100.000 megawatts a la Unió Europea.

L'energia eòlica podria subministrar l'any 2020 més del 10 % de l'electricitat mundial i podria superar la hidràulica, que subministra el 23 % mundial.

J.L. Gallego: *El Periódico de l'estudiant*, gener del 2001

- Quin percentatge de l'electricitat consumida actualment prové de les energies renovables? _____
- Quin percentatge de subministrament d'electricitat al món podria provenir de l'energia eòlica l'any 2020? _____
- Et sembla que la implantació de centrals eòliques pot provocar un impacte ambiental? Raona la resposta. _____

■ **Observa el dibuix i explica quines semblances veus entre un aerogenerador i un molí de vent:**

24 Llegeix:

Cada tona de paper reutilitzada estalvia tres metres cúbics de fusta i evita la tala de 12 arbres.

■ **Calcula:**

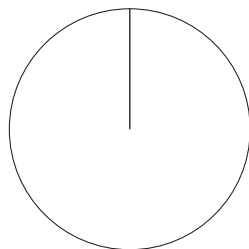
- Quin nombre d'arbres se salven cada any a Catalunya si tenim en compte que es recuperen al voltant de 71.000 tones de paper anualment?

■ **Contesta:**

- Creus que la xifra obtinguda anteriorment és una bona raó per reciclar el paper? Raona la resposta. _____

- Per la conducta que observes en la gent amb qui convius, penses que fàcilment es podria reutilitzar més quantitat de paper? _____ Per què? _____

■ **Elabora un gràfic sectorial sobre l'ús a què es destina el paper:**

- ▶ envasos i embalatges: 45 %
- ▶ ús cultural (llibres, revistes, diaris): 39 %
- ▶ usos higiènic i sanitaris: 6 %
- ▶ altres usos: 10 %

■ **Busca informació en alguna enciclopèdia sobre l'eucaliptus i contesta:**

- Per què s'han plantat eucaliptus en moltes zones amb indústries papereres? _____

Nom: _____

25 Busca informació sobre l'anomenat "dia sense cotxes". Esbrina en què consisteix i explica-ho.

■ Cita el nom d'almenys cinc ajuntaments catalans adherits a aquesta diada.

■ Expressa la teva opinió personal sobre l'efectivitat del dia sense cotxes.

26 Busca informació sobre algun problema mediambiental que hagi estat notícia darrerament i fes-ne un breu resum.

27 Comenta aquesta frase referida a la defensa i protecció del medi ambient:

Pensa globalment, actua localment.

28 Llegeix:

LA MEITAT DE LA POBLACIÓ MUNDIAL VIU AMB MENYS DE 2 DÒLARS DIARIS

L'ERADICACIÓ DE LA POBRESA CONTINUA SENT EL GRAN REPTA PENDENT

La meitat de la població mundial, uns 3.000 milions de persones, sobreviuen amb menys de dos dòlars diaris, uns 2,10 euros. Aquesta és una de les dades que inclou l'Índex de Desenvolupament Humà (IDH) del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), que va ser presentat ahir a París i que assegura que l'eradicació de la pobresa, el gran repte pendent a escala mundial, no només requereix un gran impuls, sinó també treballar en el camp dels drets democràtics.

Malgrat les desigualtats, el document ressalta que s'han produït "avenços importants" com el fet que tres quartes parts de la humanitat viuen en règims democràtics, però alerta que persisteixen les discriminacions i l'absència de serveis bàsics en moltes parts del món.

També relaciona directament el desenvolupament social amb el democràtic i assegura que "no hi ha fam que persisteixi en cap país del món, ric o pobre, si compta amb un govern democràtic i una premsa relativament lliure", perquè les demandes populars, vehiculades a través de processos polítics i la seva difusió, obliguen els governs a actuar.

■ **Escriu els criteris emprats per calcular l'Índex de Desenvolupament Humà:**

■ **Contesta:**

- Et sembla possible que una persona pugui viure amb 2,10 euros diaris? _____
- Quants diners creus que necessites tu, només per a la teva alimentació diària? _____
- Per què et sembla que es relaciona el desenvolupament social amb el democràtic? _____
- Segons el quadre sobre l'Índex de Desenvolupament Humà, et sembla que Espanya ocupa una posició privilegiada respecte al conjunt dels països del món? _____
Raona la resposta. _____

Índex de Desenvolupament Humà

Els 25 països més desenvolupats	Els 25 països menys desenvolupats
1 Canadà	150 Haití
2 Noruega	151 Nigèria
3 Estats Units	152 Congo
4 Austràlia	153 Zàmbia
5 Islàndia	154 Costa d'Ivori
6 Suècia	155 Senegal
7 Bèlgica	156 Tanzània
8 Holanda	157 Benín
9 Japó	158 Uganda
10 Gran Bretanya	159 Eritrea
11 Finlàndia	160 Angola
12 França	161 Gàmbia
13 Suïssa	162 Guinea
14 Alemanya	163 Malawi
15 Dinamarca	164 Rwanda
16 Àustria	165 Mali
17 Luxemburg	166 R. Centrafricana
18 Irlanda	167 Txad
19 Itàlia	168 Moçambic
20 Nova Zelanda	169 Guinea Bissau
21 Espanya	170 Burundi
22 Xipre	171 Etiòpia
23 Israel	172 Burkina Faso
24 Singapur	173 Níger
25 Grècia	174 Sierra Leone

Avui, 30 de juny del 2000

29 Llegeix:**POCS PAÏSOS DONEN EL 0,7 DEL PIB AL TERCER MÓN**

L'ajuda dels països menys desenvolupats segueix sent escassa, segons denuncia l'informe sobre el desenvolupament humà de l'ONU. Només tres estats de la Unió Europea, Suècia (0,72 %), Holanda (0,8 %) i Dinamarca (0,9 %) arriben a superar el recomanat 0,7 % del PIB com a xifra marcada per aportar al Tercer Món. Luxemburg, que ha passat del 0,19 % del 1998 al 0,65 % de l'any passat és el país on s'ha produït un augment més significatiu.

Pel que fa al respecte mediambiental, Dinamarca és l'estat comunitari amb més zones protegides, un 32 % del seu territori.

Avui, 30 de juny del 2000

- Busca més informació sobre la campanya del 0,7 % i explica en què consisteix.

- Informa't i explica en què va consistir la campanya "Junts per l'Àfrica" que es va dur a terme a principis del 2002 arran de la implantació de l'euro com a moneda única de la Unió Europea.

- Busca informació i explica altres accions que des del Primer Món es duguin a terme en solidaritat i ajuda a països del Tercer Món.

1 Relaciona:

Els sòls **sorrencs** •
 retenen malament l'aigua,
 que es filtra cap a les capes
 més profundes.
 El seu rendiment
 agrícola és baix
 i només la ramaderia
 pot obtenir-ne
 un cert aprofitament.

Els sòls **argilosos** •
 retenen bé la humitat
 però són propensos
 a l'entollament.
 Quan s'assequen,
 es clivellen
 i poden tallar les arrels
 de les plantes.

Els sòls **l·limosos** •
 són bons
 per a l'agricultura;
 són fèrtils i permeten
 qualsevol tipus
 de regatge.

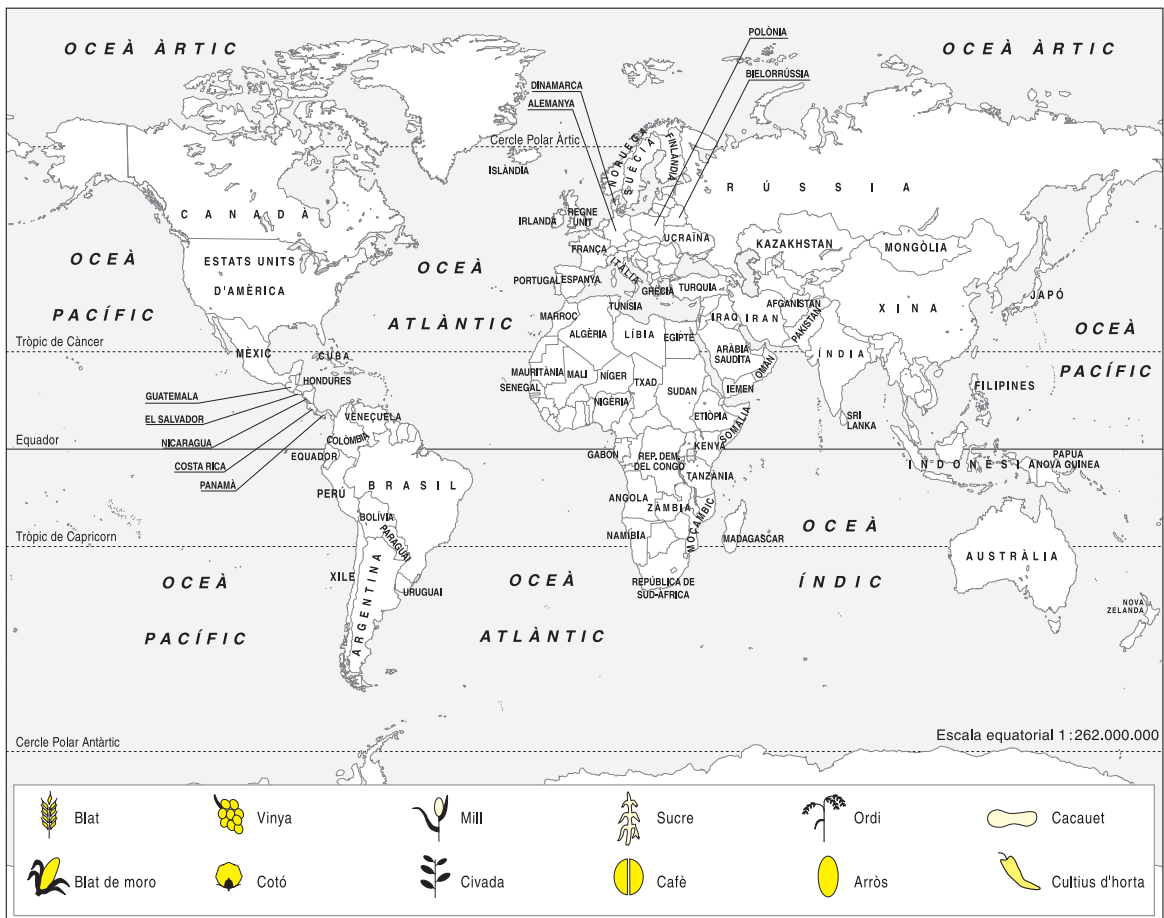
■ **Escriu quins altres factors físics poden condicionar l'espai rural.**

■ **Escriu quins factors humans poden condicionar l'espai rural.**

2 Intenta establir els contrastos entre l'agricultura dels països pobres i l'agricultura dels països rics:

	Països pobres	Països rics
tipus d'agricultura practicada		
productes que s'hi conreen		
climatologia		

■ Busca informació i situa en el mapa els productes que apareixen a la llegenda:

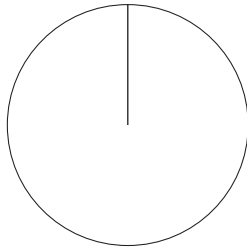
■ Esbrina per a què es fan servir o què s'obté dels productes següents:

- ▶ ordi: _____
- ▶ hevea: _____
- ▶ sègol: _____
- ▶ jute: _____
- ▶ gira-sol: _____
- ▶ cacau: _____

Nom: _____

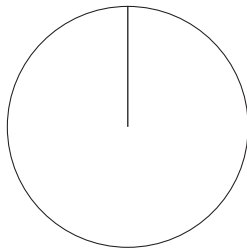
3 Elabora dos gràfics sectorials amb les dades següents:

Producció ramadera mundial

(en tones) de l'any 1998

Carn: 216.201.000
 Llet de vaca: 466.347.000
 Llana: 1.451.000

Producció dels cereals bàsics al món

(en quintars mètrics) de l'any 1998

Blat: 5.888.420.000
 Arròs: 5.631.880.000
 Blat de moro: 6.040.130.000
 Mill: 292.040.000

4 Busca informació sobre els *kibbutz*.

- Explica de quina forma s'organitza el treball col·lectivitzat de la terra.

- Explica altres feines o treballs col·lectivitzats en els *kibbutz*.

- Esbrina i comenta algunes particularitats dels *kibbutz* pel que fa a l'organització de l'atenció i l'educació dels infants.

Nom: _____

5 Defineix el terme "denominació d'origen" referit als aliments. Després, busca informació sobre la denominació d'origen d'alguns productes.

■ **Escriu els noms de les denominacions d'origen que hagi trobat dels productes següents:**

■ **Contesta:**

• Quins criteris et sembla que s'apliquen per determinar la denominació d'origen d'un producte? _____

• Creus que el fet que un producte dugui a l'etiqueta "denominació d'origen" el beneficia a l'hora de vendre'l? Raona la resposta. _____

• Et sembla que aquest terme vol dir que el producte en qüestió és més car que un de semblant? Raona la resposta. _____

6 Situa sobre aquest mapa les zones on es concentren les ramaderies de toros braus.

■ Busca informació sobre l'origen de les "corridas" de toros braus.

■ Busca en un diari la crònica d'una "corrida" i fes-ne un resum.

■ Mira de recollir opinions a favor i en contra sobre les "corridas".

Opinions a favor

Opinions en contra

■ Expressa, ara, la teva opinió personal sobre les "corridas" de toros braus.

7 Llegeix:

EL DEUTE OFEGA EL TERCER MÓN

**500.000 CATALANS VOLEN QUE ES PERDONIN ELS CRÈDITS
CONCEDITS ALS PAÏSOS POBRES**

El 12 de març de l'any 2000, 500.000 catalans van votar a favor de la condonació del deute extern que els països més empobrits tenen amb Espanya; en el conjunt de l'Estat es van comptabilitzar 1.075.000 paperetes. Segons els càlculs dels organitzadors, a Catalunya, una de cada quatre persones que va votar a les eleccions legislatives ho va fer també a favor de la condonació del deute extern.

El problema del deute extern és especialment greu a l'Àfrica i a l'Amèrica Llatina. Uganda gasta cada any 600 pessetes per càpita en sanitat i 3.500 pessetes en devolució del deute que té amb els països rics. Nicaragua és un país tan empobrit que, si fem el càlcul, cada nen quan neix deu 250.000 pessetes. El mateix els passa als nens i nenes de Moçambic i el Congo, entre d'altres.

Les ONG dels països occidentals pressionen els governs dels països respectius perquè es perdoni el deute que els països subdesenvolupats tenen amb els més rics. A Espanya, s'ha creat la Xarxa Ciutadana per a l'Abolició del Deute Extern, que agrupa més de 1.400 entitats de tot l'Estat.

El Periódico de l'estudiant, abril del 2000

■ Contesta:

- Per quins motius creus que els països del Tercer Món estan endeutats? _____

- Creus que és lògic el que passa a Uganda? Raona la resposta. _____

- Et sembla un fet important que les desigualtats socials al món siguin tan accentuades? Raona la resposta. _____

- Si tu haguéssis participat en les votacions a què fa referència el text, quin hauria estat el teu vot? _____ Per què? _____

- Et consideres afortunat pel fet d'haver nascut a Catalunya i no a Uganda? Explica la resposta. _____

1 Completa el quadre amb el nom dels productes que elabora cada indústria:

	Tipus d'indústria	Productes
indústries de base o pesants	indústries extractives	
	indústries siderúrgiques o metal·lúrgiques	
	indústries químiques de productes bàsics	
	indústries productores d'energia	
indústries de béns d'equipament	indústries metal·lúrgiques de transformació	
	indústries electròniques	
	indústries de la construcció	
indústries de béns de consum o lleugeres	indústria alimentària	
	indústria tèxtil i de la confecció	
	indústria electromecànica	
	indústria farmacèutica	
	indústria cosmètica i perfumeria	
	indústria paperera	
	indústria de la pell i el calçat	
	indústria del moble	

■ Ara escriu el nom d'almenys dues marques industrials per a cada una de les indústries de béns de consum següents:

▶ **alimentària:** _____

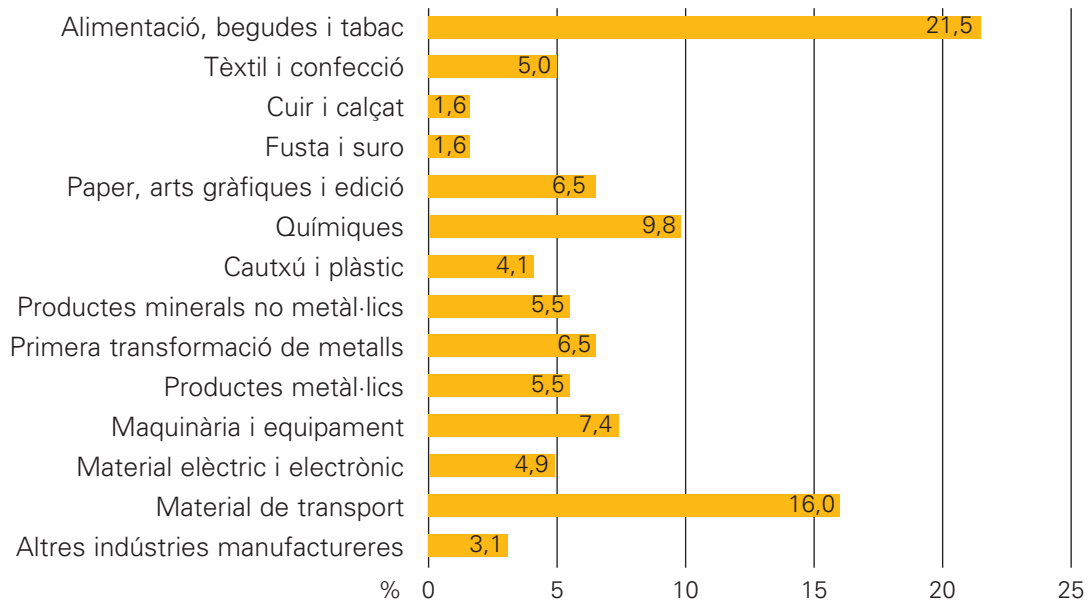
▶ **tèxtil i confecció:** _____

▶ **electromecànica:** _____

▶ **pell i calçat:** _____

▶ **cosmètica:** _____

2 Observa aquest gràfic de barres:

■ **Classifica les indústries que hi ha al gràfic.**

▶ **indústries de base o pesants:** _____

▶ **indústries de béns d'equipament:** _____

▶ **indústries de béns de consum:** _____

■ **Contesta les preguntes següents:**

- Quines són les indústries del gràfic que tenen una producció més alta? _____

- Quines indústries tenen una producció més baixa? _____

- Què s'entén per indústria manufacturera? _____

■ **Explica el terme "indústria de les arts gràfiques".**

3 Llegeix:

En la confecció de la roba hi trobem primeres matèries d'origen divers; per exemple, la llana és d'origen animal, el cotó d'origen vegetal, i hi ha una gran varietat de fibres sintètiques, és a dir, que tenen un origen químic.

■ Busca etiquetes de la teva pròpia roba. Fotocopia-les i classifica-les.

Fibra d'origen vegetal	Fibra d'origen animal	Fibra d'origen sintètic	Barreja de fibres naturals i sintètiques

4 Fes un gràfic de barres amb les dades dels següents països productors de minerals i contesta:

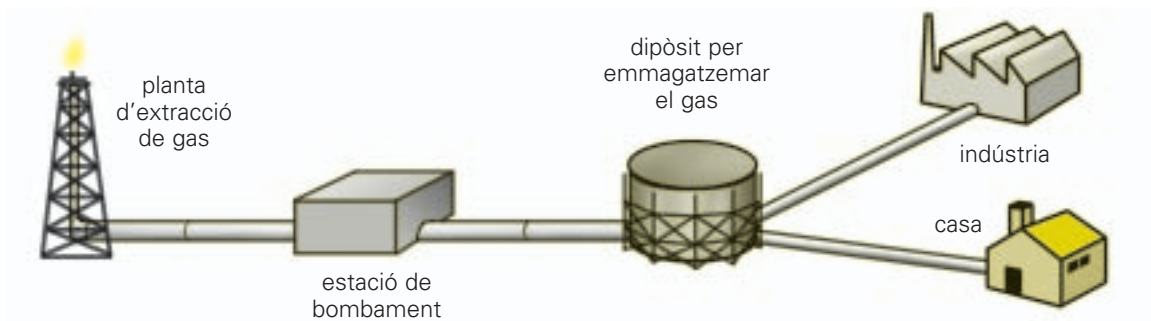
Any 1995	Ferro (tones)	Plom (tones)	Manganès (tones)	Níquel (tones)
Xina	118.920	643,4	4.417,3	43,8
Austràlia	87.674	507	1.023	113,1
Canadà	21.978	257,3	—	192,6
Brasil	117.000	8	858	16,4
EUA	39.234	459	—	—
Gran Bretanya	—	1,8	—	—
Rússia	41.047	—	—	—

- Globalment, quin d'aquests països és el que té més reserves minerals, segons aquestes dades? _____
- Et sembla que la Gran Bretanya pot satisfer amb la producció pròpia les seves necessitats de consum? _____

Nom: _____

5 Observa el dibuix i llegeix:

El **gas natural** és una energia que fem servir habitualment. És una energia molt implantada en usos domèstics. Per cuinar, per fer anar la calefacció o simplement per escalfar l'aigua de la dutxa, en moltes ciutats i pobles es fa servir gas natural.

Des d'una òptica de garantir el respecte a l'entorn, el gas natural resulta menys contaminant que altres fonts energètiques com ara el petroli, el carbó o els gasos líquids de petroli (com el gas butà, per exemple).

La combustió de gas natural, per exemple, genera menys diòxid de carboni (CO_2), un dels principals agents provocadors de l'anomenat "efecte hivernacle" i consegüentment del temut canvi climàtic. A més de la baixa emissió de CO_2 , el gas natural té, també, una emissió força baixa de sofre i diòxids de nitrogen, amb la qual cosa no contribueix a la generació de pluja àcida ni malmet la capa d'ozó.

D'altra banda, el gas natural és un producte que no requereix de cap transformació industrial. El seu cost és, per tant, més baix comparat a d'altres recursos energètics. Es calcula que les reserves de gas natural són d'uns 60 anys, una estimació molt similar al càlcul que es fa sobre les de petroli.

El gas natural es transporta a través de **gaseoductes**, és a dir, un sistema de canonades soterrades, des del lloc d'extracció fins a punts d'emmagatzemament situats a prop dels punts de consum: ciutats, indústries...

Els "gasodomèstics", és a dir, els electrodomèstics que funcionen amb gas natural, com ara rentadores, rentaplats, vitroceràmiques, etc. permeten fer un gran estalvi energètic. Altres aplicacions en nous àmbits com ara el món de l'automòbil, donen al gas natural una dimensió de futur força important com a recurs energètic.

■ **Contesta:**

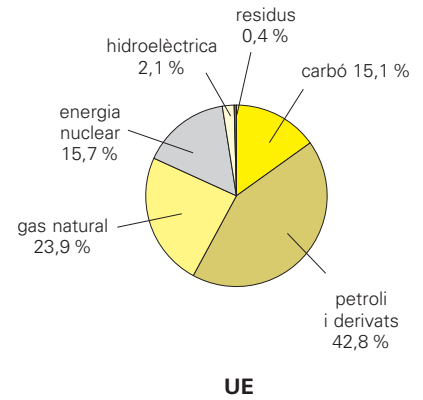
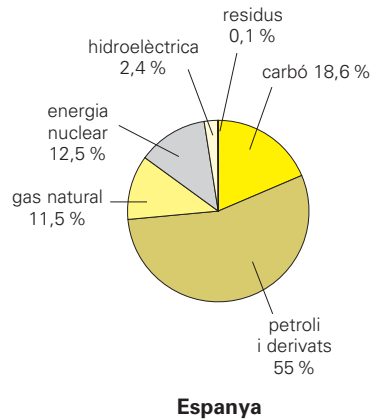
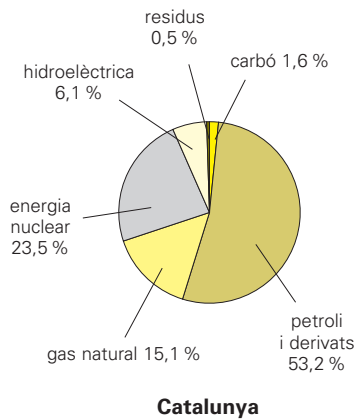
- Quin avantatge té el gas natural com a combustible dels automòbils respecte a les benzines comercials? _____

- Et sembla que les reserves de gas natural siguin d'uns 60 anys és molt o poc? _____
Per què? _____

- Creus que 60 anys donen prou temps a la investigació científica i a l'evolució tecnològica per trobar altres recursos o sistemes energètics? Raona la resposta. _____

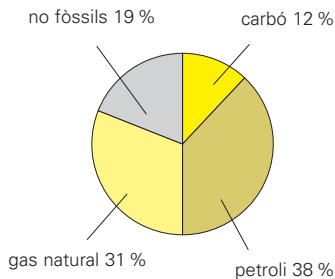
6 Observa els gràfics següents:

Consum d'energia primària l'any 1999

Contesta:

Previsió de consum d'energia primària a la UE (any 2020)

- Quina és, actualment, la font d'energia més emprada? _____
- Creus que l'ús energètic a Catalunya i a Espanya pot repartir-se en un futur com el que el gràfic preveu per a l'Europa del 2020? _____
- Un 19 % d'ús d'energies renovables, l'any 2020, et sembla molt o poc? _____ Per què? _____
- Creus que a Catalunya i a Espanya s'haurà d'explotar més l'energia solar gràcies a les condicions climàtiques de què gaudim? _____ Raona la resposta. _____

7 Busca informació en alguna enciclopèdia sobre un parc tecnològic i completa aquesta fitxa:

► Nom del parc: _____

► Lloc on es troba situat: _____

► Nom de les indústries que s'hi han instal·lat: _____

► Productes que s'hi elaboren o serveis que s'hi ofereixen: _____

8 Llegeix:

A partir dels anys seixanta alguns empresaris europeus i nord-americans van començar a desviar una sèrie de produccions cap als països del Tercer Món, on els salaris eren molt baixos. En un primer moment es tractava sobretot de confecció de vestits o producció de sèries molt simples, fetes a casa o en tallers molt poc equipats. De seguida la gamma de les produccions es va ampliar a la mecànica (muntatge d'electrodomèstics, automòbils) i a l'electrònica. Precisament gràcies a l'abundància de mà d'obra barata, alguns països del sud-est asiàtic han transformat la seva economia, amb un augment notable de treballadors de la indústria. Aquests nous països industrials són Singapur, Hong Kong, Corea del sud i Malàisia.

El problema d'alguns d'aquests països és que la mà d'obra barata prové bàsicament dels infants. L'Organització Internacional del Treball calcula que 250 milions de nens entre 5 i 14 anys treballen per viure, i més de 50 milions ho fan en situacions perilloses. Alguns d'aquests "infants-treballadors" han d'arrossegar vagonetes en mines de carbó, picar pedra o treballar en plantacions cotoneres o de cacau, per un sou de misèria.

■ Fixa't en aquestes dades:

- ▶ Haití: 100.000 nens treballen en el servei domèstic.
- ▶ EUA: 300.000 nens treballen en granges tot el dia.
- ▶ L'Índia: nens entre 5 i 12 anys treballen 12 hores diàries a les pedreres de Bangla Desh.

■ Busca 10 productes que tinguis per casa (llibres, menjar, roba, etc.) i mira'n les etiquetes. Anota en quin país ha estat elaborat cadascun d'ells.

■ Contesta:

- Per què creus que moltes multinacionals prefereixen elaborar els seus productes en països del Tercer Món? _____

- Et sembla possible que, actualment, encara es produeixin aquestes situacions d'abús als menors? _____
- Creus que és raonable que els menors treballin? Raona la resposta. _____

- A partir de quina edat un noi o noia pot entrar a formar part del mercat laboral al teu país? _____ Et sembla bé? _____

1 Observa les dades següents sobre la distribució percentual del preu d'un producte:

Primeres matèries:	20 %
Mà d'obra de fabricació:	18 %
Benefici del fabricant:	2 %
Despeses generals del fabricant:	8 %
Despeses generals del detallista:	11 %
Personal del punt de venda:	21 %
Benefici del detallista:	5 %
Impostos:	15 %

■ Fixem-nos en el preu d'uns pantalons:

Preu de venda: 49 euros.

■ Calcula el valor de cada un dels factors que intervenen en el preu d'aquests pantalons:

- ▶ Primeres matèries : _____
- ▶ Mà d'obra de fabricació: _____
- ▶ Benefici del fabricant: _____
- ▶ Despeses generals del fabricant: _____
- ▶ Despeses generals del detallista: _____
- ▶ Personal del punt de venda: _____
- ▶ Benefici del detallista: _____
- ▶ Impostos: _____

■ Contesta:

- Quin percentatge sobre el preu final d'aquest producte correspon a la fabricació? _____
- Et sembla raonable? _____ Per què? _____
- Quins altres factors poden encarir un producte? _____

2 Completa aquesta fitxa:

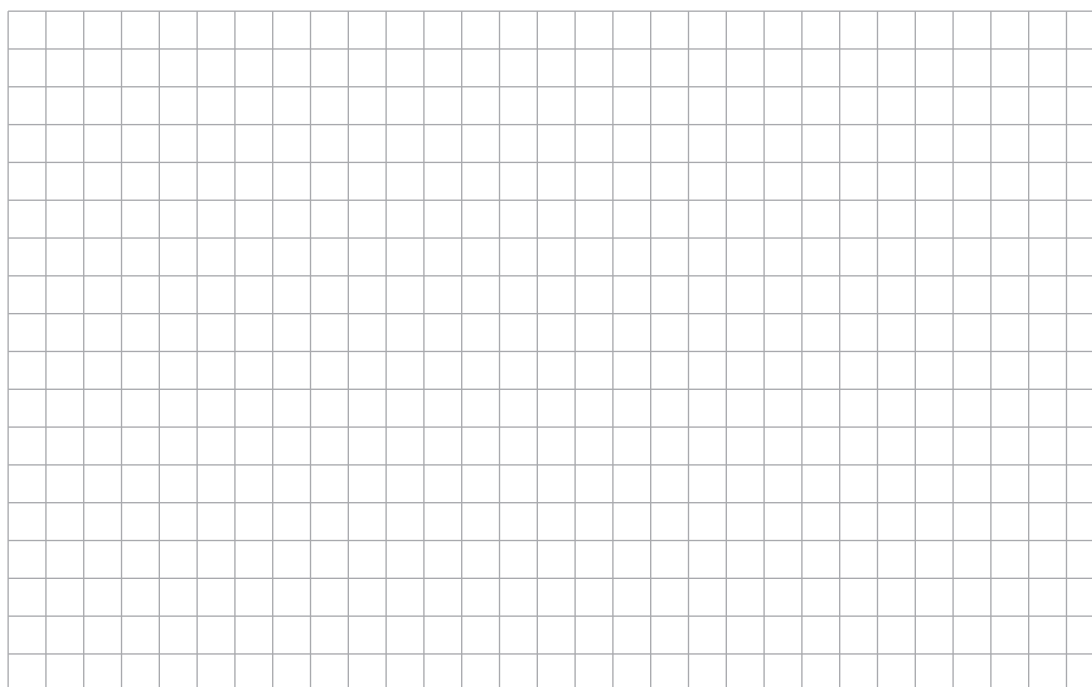
- ▶ Nom d'un centre comercial: _____
- ▶ Lloc on es troba situat: _____
- ▶ Tipus de serveis que ofereix: _____

■ Escriu els avantatges i desavantatges que et sembla que pot tenir un centre comercial respecte a les botigues tradicionals.

3 Elabora un gràfic de barres a partir de les dades següents:

Principals països importadors (en milions de dòlars, 1998)	
Estats Units	944.353
Alemanya	436.458
Japó	338.842
Regne Unit	305.135
França	266.575
Itàlia	208.317
Canadà	200.933
Països Baixos	162.360
Bèlgica	152.106
Xina	140.305

Principals països exportadors (en milions de dòlars, 1998)	
Estats Units	682.497
Alemanya	511.942
Japó	421.053
França	283.346
Regne Unit	278.907
Itàlia	238.266
Canadà	214.327
Països Baixos	184.433
Xina	183.589
Bèlgica	166.041

■ Pinta el gràfic d'acord amb la llegenda:

Vermell importacions

Verd exportacions

■ Contesta:

- Quins països tenen un volum més gran d'importacions que d'exportacions? _____
- Quins països tenen un volum més gran d'exportacions que d'importacions? _____
- Quin és el país amb el volum més gran d'importacions i exportacions? _____

4 Pensa i completa el quadre següent:

		Avantatges	Desavantatges
avió	passatgers		
	mercaderies		
automòbil	passatgers		
	mercaderies		
tren	passatgers		
	mercaderies		
vaixell	passatgers		
	mercaderies		

■ Llegeix:

L'**avió** es va començar a utilitzar a partir de la I Guerra Mundial. El principal avantatge era la gran velocitat que podia arribar a aconseguir, però l'elevat cost de construcció i manteniment i una escassa capacitat de transport, el feien adequat per transportar únicament mercaderies cares i de poc pes.

Pel que fa al transport de passatgers, es van fabricar avions amb una gran capacitat, com és el cas del Boeing 747 "Jumbo", presentat l'any 1970. Tenia un espai útil que permetia una cabuda de 374 o 490 passatgers segons la disposició dels seients. Aquest avió, igual que els posteriors de grans dimensions, mantenia velocitats subsòniques. Però aquest inconvenient ha quedat superat amb l'aparició del Concorde, capaç de transportar 100 passatgers a 2.200 km/h. El primer vol comercial d'aquest aparell francobritànic es va fer el 21 de gener de 1976 entre París i Rio de Janeiro a càrrec de la companyia Air France.

■ Contesta:

- Per què et sembla que un avió té una capacitat de transport escassa? _____

- Què vol dir 'velocitat subsònica'? _____
- Quin model d'avió va superar la velocitat subsònica? _____
- Creus que un avió d'aquestes grans dimensions és més segur que un amb menys capacitat? _____ Raona la resposta. _____

■ Escriu el nom dels principals aeroports de Catalunya.

5 Busca en una agència de viatges algun fulletó que et proporcioni informació sobre un creuer i completa:

▶ Nom del creuer: _____

▶ Llocs que visita: _____

▶ Serveis de què disposa el vaixell: _____

▶ Preu: _____

6 Llegeix:

Els grans projectes de construcció de vies de comunicació ràpides i tradicionals, amb un cost d'infraestructura molt elevat, es concentren en les regions desenvolupades, on les xarxes de transport són ja més completes i estructurades.

■ Busca informació, en alguna enciclopèdia, sobre el túnel construït sota el Canal de la Mànega i contesta:

• Quins països uneix el Canal de la Mànega? _____

• Saps si en algun altre indret del món funciona un túnel com aquest? _____

• Et sembla proporcionada la magnitud del projecte i el rendiment que se'n treu? _____

Raona la resposta. _____

• Quins avantatges et sembla que té la utilització d'aquest túnel? _____

1 Escriu a quin tipus de poblament correspon la masia.

■ Busca, en alguna enciclopèdia, informació sobre la masia i completa:

▶ Definició de masia: _____

▶ Tipus de construcció: _____

▶ Ús de cada una de les plantes i estances que la componen: _____

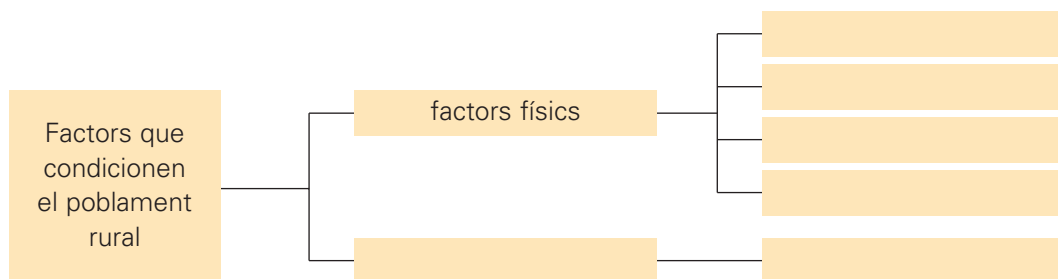
▶ Llocs de Catalunya on és habitual trobar-ne: _____

■ Busca ara la definició de *ranxo* i escriu-la a continuació.

■ Busca la definició d'*estancia* i escriu-la a continuació.

■ Escriu quines diferències et sembla que hi ha entre els tres tipus de poblament dispers que correspon a les tres construccions anteriors (*masia, ranxo, estancia*).

2 Completa l'esquema sobre els factors que condicionen el poblament rural:

■ Busca informació sobre els tuaregs. Esbrina quin és el seu hàbitat i quins recursos particulars han desenvolupat per tal d'adaptar-se al medi físic.

Nom: _____

3 Explica quins factors defineixen un assentament com a ciutat.

4 Llegeix:

Un dels problemes principals de les ciutats és l'eliminació dels residus. En efecte, cada dia s'abocuen a les clavegueres grans quantitats d'aigües brutes, mentre els serveis de neteja urbana han d'ocupar-se de recollir i eliminar d'alguna manera tones i tones de residus sòlids. A més, cal tenir en compte els fums, la pols i els gasos que s'escapen per l'aire i contra els quals l'única defensa consisteix en la purificació en origen. Es calcula que en una gran ciutat es produeixen 2 kg de residus sòlids, 1 kg d'aigües residuals i 1 kg de fums per persona i dia.

Les clavegueres es poden dividir en uns trams domèstics i uns trams públics, connectats entre ells; i els primers inclouen generalment la canalització interna dels edificis, que recullen les anomenades aigües negres per conduir-les a una fossa prop de l'edifici o a les canonades del carrer; els segons comprenen la xarxa de col·lectors que recullen les aigües residuals de les canonades domèstiques i permeten el transport posterior de les aigües negres a centres de recollida i tractament més allunyats i més grans. Finalment les aigües brutes van a parar a un curs d'aigua o al mar.

Avui dia la recollida de deixalles es realitza mitjançant contenidors, que solen distribuir-se pels carrers de les ciutats. El transport va a càrrec de camions especials dotats de contenidors que incorporen una maquinària que premsa els materials. L'eliminació té lloc mitjançant la incineració, principalment en incineradores o en abocadors controlats, on els residus són coberts per capes de terra o sorra.

Proa Temàtica, volum IV pàg. 23

■ **Calcula la quantitat de residus que es produeixen a la ciutat de Barcelona (habitants: 1.500.000) segons les indicacions del text que acabes de llegir.**

▶ **residus sòlids:** _____

▶ **aigües residuals:** _____

▶ **fums:** _____

■ **Contesta:**

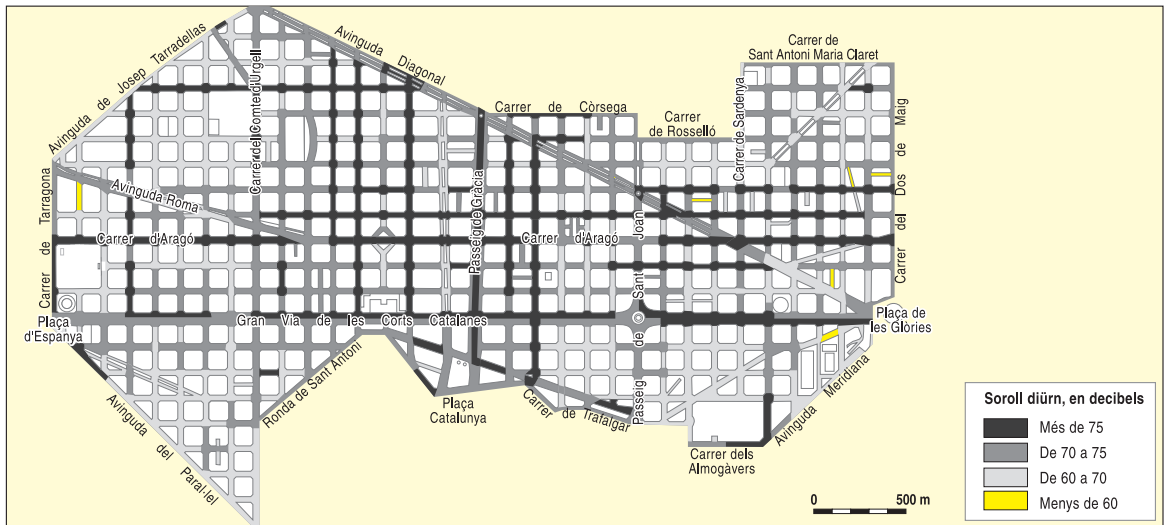
• Què són les aigües negres? _____

• Et sembla útil la recollida selectiva d'escombraries? _____ Quin tipus de recollida es du a terme en la teva localitat? _____

• Per què et sembla que els abocadors se solen situar lluny de les ciutats? _____

5 Llegeix i observa aquest plànol del so a l'Eixample de Barcelona:

L'Organització Mundial de la Salut estableix que la màxima intensitat de soroll que pot suportar una persona sense perjudici de la seva salut és de 60 decibels.

Contesta:

- Per quins motius et sembla que la intensitat del so a l'Eixample de Barcelona és tan alt?

- Com et sembla que es podria evitar o, si més no, reduir?

- Quins són els carrers més sorollosos?

6 Imagina que ets un urbanista; explica com hauria de ser la ciutat ideal.

- ▶ Nombre d'habitants: _____
- ▶ Tipologia de barris: _____
- ▶ Tipologia de carrers: _____
- ▶ Tipus d'habitatges: _____
- ▶ Equipaments necessaris: _____

7 Explica les diferències entre una àrea metropolitana i una megalòpolis.

Nom: _____

8 Llegeix:

Els **gratacels** van néixer al segle XIX com a conseqüència de la creixent revolució del terreny urbà, als primers moments de la Revolució Industrial. Normalment els gratacels s'aixequen en els centres financers de les grans ciutats, i es destinen bàsicament a oficines.

Un arquitecte alemany, **Walter Gropius**, va demostrar que el sistema de distribució urbanística més adequat és el dels gratacels. Gropius opinava que:

- Per a un mateix nombre de persones i una mateixa quantitat de zones verdes, el sistema de gratacels requereix menys espai.
- Si l'espai global del barri i la superfície de zones verdes és constant, la capacitat per a persones és superior en el cas dels gratacels.
- Si s'allotja la mateixa quantitat de persones en un mateix espai, el sistema de gratacels permet un espai lliure més extens per destinar a zona verda.

Per a Gropius, el model urbanístic era un barri de blocs alts separats per grans jardins.

El primer gratacel (12 pisos) va ser el Home Insurance Building, construït a Chicago l'any 1885 per W. Le Baron Jenney. A les acaballes del segle XIX es van construir gratacels de més de 100 metres.

■ Contesta:

- Creus que Gropius tenia raó? _____ Raona la resposta. _____

- On prefereixes viure, en una ciutat de cases baixes o en un ciutat on abunden els gratacels? _____ Raona la resposta. _____

- Quins avantatges i desavantatges et sembla que pot tenir viure en un gratacel? _____

■ Busca informació sobre algun gratacel i explica'n les característiques.

9 Relaciona cada text amb la imatge corresponent. Després, ordena els dibuixos cronològicament. (Numera'ls del més antic al més modern.)

- Barcino era la típica ciutat romana. El *cardo maximus* i el *decumanus* eren els dos carrers principals de la ciutat, els quals s'entrecruaven en el fòrum. En aquest fòrum hi havia el temple d'August.

- A mitjan segle XIX, Barcelona encara era una ciutat emmurallada. Les muralles eren un fre per a l'expansió d'una urb cada cop més poblada. L'any 1854 es van enderrocar les muralles i l'any 1860 es van començar a fer les obres de l'Eixample de Barcelona.

- Durant l'edat moderna, Barcelona va perdre importància comercial. Felip V va fer enderrocar 1.200 cases del barri de la Ribera per construir-hi la Ciutadella. Les persones que vivien en aquest barri van anar a viure a la Barceloneta, un barri nou que es va construir al costat de la platja.

- Durant l'edat mitjana, Barcelona era una important ciutat comercial i marítima de la Mediterrània. Durant el regnat de Pere III el Cerimoniós, es va construir un segon cercle de muralles. Fora de les muralles es va construir el barri de la Ribera.

- Els Jocs Olímpics de 1992 van ser l'oportunitat per satisfer moltes de les necessitats urbanístiques que tenia Barcelona.

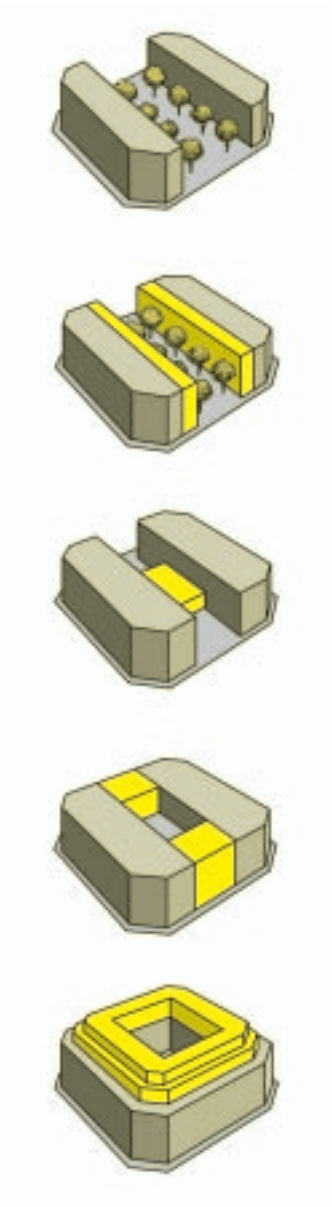
10 Busca informació sobre Ildefons Cerdà i fes un estudi sobre la seva persona i la seva obra.

■ Busca una fotografia d'Ildefons Cerdà, fotocopia-la i enganxa-la en el requadre blanc.

- ▶ Data de naixement i lloc: _____
- ▶ Data de defunció i lloc: _____
- ▶ Estudis que va dur a terme: _____
- _____
- _____
- _____
- _____

■ Fixa't en les imatges següents i completa:

- ▶ Elements que va tenir en compte a l'hora d'elaborar l'anomenat pla Cerdà: _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
- ▶ Tres característiques del pla: _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
- ▶ Modificacions que va patir el pla: _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____
 - _____

Nom:

1 Intenta definir els termes següents:

poble _____

país _____

nació _____

■ **Contrasta les teves definicions amb les del llibre d'informació (pàg. 161).**

■ **Ara, classifica:**

la Rioja – Grècia – Eslovàquia – els gitans – els catalans – els àrabs – Anglaterra
Catalunya – Borgonya (francesa) – el Piemont

poble	país	nació
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

■ **Raona en aquells casos que inicialment t'han semblat més dubtosos la decisió que has pres.**

2 Explica la relació que et sembla que es pot establir entre el concepte de sobirania d'un poble (o col·lectiu humà) i la majoria d'edat d'una persona.

3 Consulta en un diccionari o en una enciclopèdia el sentit del terme "autodeterminació" i explica quina relació pot tenir amb el concepte "sobirania".

4 Escriu la definició dels termes següents:

estat totalitari

estat democràtic

■ Ara, classifica:

el Marroc – la Xina – el Canadà – Dinamarca – la República de Sud-àfrica – l'Afganistan

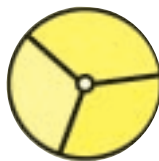
estats totalitaris

estats democràtics

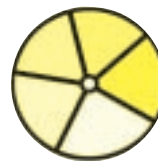
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

■ Demana assessorament, si cal, a familiars o persones grans del teu entorn.

5 Explica quina diferència hi ha entre un estat de les autonomies i un estat federal.

estat federal

estat de les autonomies

estat federal

estat de les autonomies

6 Busca en una enciclopèdia informació sobre les dues repúbliques (o períodes republicans) espanyols. Escriu els anys en què van ser vigents i els noms dels presidents que hi van ser al capdavant.

7 Explica la diferència entre “monarquia absoluta” i “monarquia democràtica” i esmenta un país com a exemple per a cada un d'aquests conceptes.

monarquia absoluta

monarquia democràtica

8 Busca en una enciclopèdia informació sobre Montesquieu.

■ Ara, contesta:

- On va néixer? _____
- Entre quins segles va viure? _____
- Quin era el seu nom complet? _____
- Quina era la seva professió? _____
- Quina de les seves obres va influir en els pensadors de tots els temps? _____
- Quins temes es tracten en aquesta obra? _____

- Quina va ser la doctrina a l'entorn dels tres poders de l'Estat? _____
-
-
-

9 Escriu el nom d'algun personatge rellevant actual representatiu de cada un dels tres poders de l'estat:

poder legislatiu

poder executiu

poder judicial

10 Prova de perfilar una mica la teva ideologia política marcant amb una creu, en cada cas, una de les opcions:

En economia:

- L'Estat no ha d'intervenir en absolut en el joc de la lliure competència i les regles que marca el mercat.
- L'Estat hauria de garantir la competència empresarial evitant abusos o monopolis.
- L'Estat hauria de poder controlar la producció i el comerç.

En afers socials:

- Els individus que valen són els que se'n surten i és lògic que tinguin privilegis.
- L'Estat ha de mirar d'atendre amb serveis de beneficència les classes socials més desafavorides.
- L'Estat ha de vetllar per la igualtat d'oportunitats i la justícia social.

En política de defensa:

- Si vols la pau, prepara la guerra.
- Cal establir aliances militars amb països amics.
- Si vols la pau, no preparis la guerra.

En política mediambiental:

- Cal damnificar de forma controlada el medi si volem promoure el desenvolupament econòmic.
- Cal conscienciar la població sobre el respecte de l'entorn ambiental.
- Cal protegir i defensar enèrgicament el bon estat de l'entorn natural.

■ Marca amb una creu, un cop revisades les teves respostes, com et definiries:

conservador/a de centre progressista

■ Raona la teva autodefinició.

11 Busca en una enciclopèdia informació sobre el moviment sufragista britànic. Esbrina qui va ser Mrs. Pankhurst i quin any les dones britàniques van aconseguir plenament el dret al vot.

12 Esbrina i explica què es vol donar a entendre quan es parla de partitocràcia.

partitocràcia

■ Explica quina relació pot tenir el terme anterior amb el fet que les llistes electorals siguin obertes o tancades.

13 Crea una llegenda i pinta el mapa polític de l'Estat espanyol d'acord amb el partit o coalició que governa cada comunitat autònoma actualment.

Partit o coalició

_____	☐
_____	☐
_____	☐
_____	☐
_____	☐
_____	☐

Nom:

14 Busca en l'Estatut d'Autonomia quines són les competències de la Generalitat. Selecciona'n tres que et semblin importants i copia a continuació els textos que les descriuen.

1 _____

2 _____

3 _____

■ Ara, contesta:

- Creus que la Generalitat hauria de tenir més competències? Per què? _____

- Si hi estàs d'acord, quines creus que haurien de ser? Per què? _____

15 Llegeix l'article 149 de la Constitució espanyola, referent a les competències exclusives de l'Estat central. Selecciona'n tres que et semblin importants i escriu a continuació els textos que les descriuen.

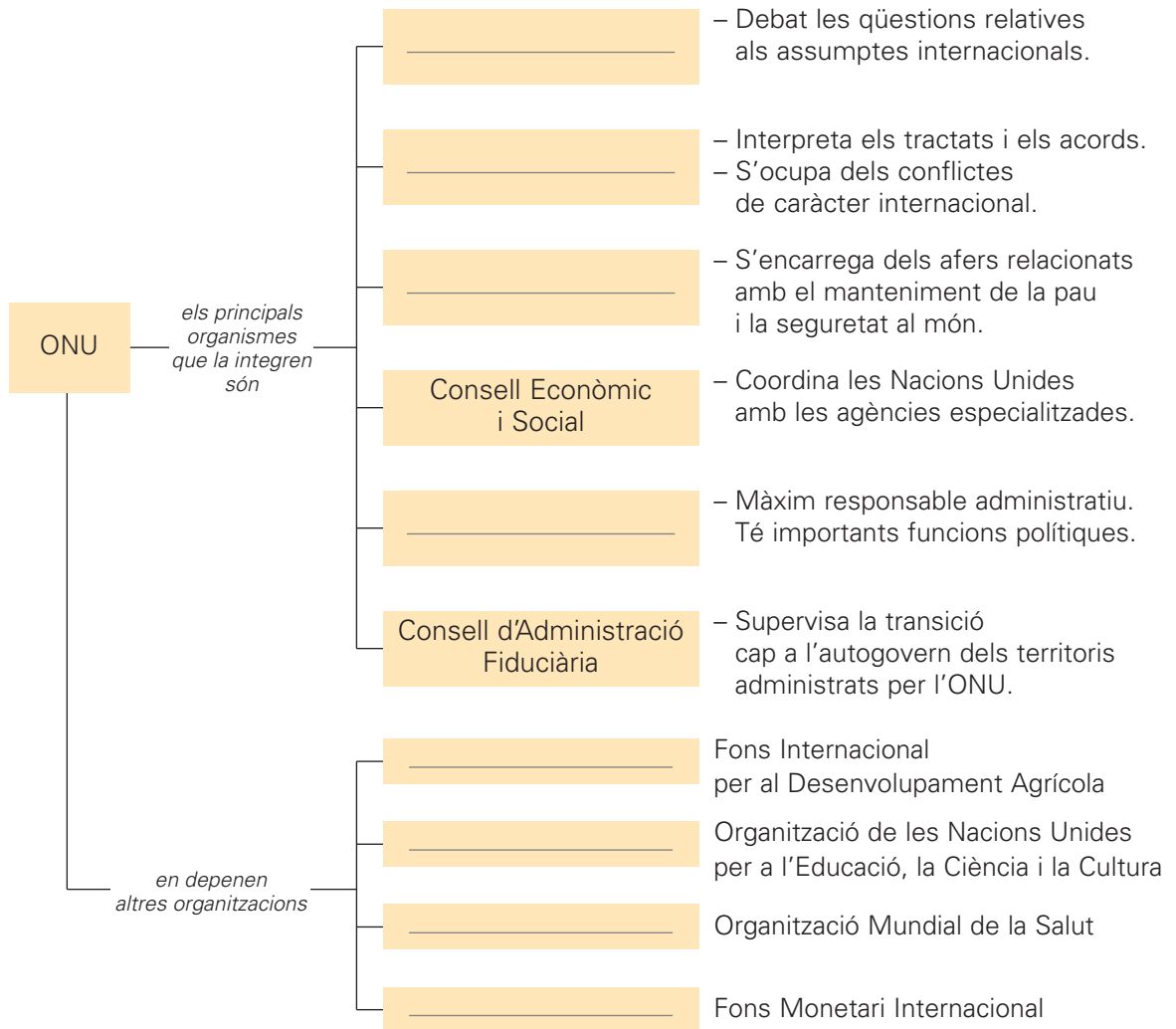
1 _____

2 _____

3 _____

1 Completa amb les paraules següents l'esquema que sintetitza l'estructura de l'ONU:

Assemblea General – Consell de Seguretat – FMI – Secretariat – FAO
 UNESCO – Tribunal Internacional de Justícia – OMS

■ Llegeix els objectius següents i digues a quina organització internacional de l'esquema anterior corresponen.

- ▶ _____ Eradicar l'analfabetisme i fomentar l'ensenyament lliure, obligatori i universal.
- ▶ _____ Afavorir per mitjà de l'educació el respecte als drets humans arreu del món.
- ▶ _____ Promoure l'intercanvi cultural i humà entre els països i l'ús pacífic de la ciència.
- ▶ _____ Col·laborar a resoldre les qüestions socials per mitjà de la investigació i preservar i difondre les diverses cultures del món.
- ▶ _____ Sostenir la veritat, la llibertat i la pau, a través dels mitjans de comunicació de masses.

2 Busca, en alguna enciclopèdia, informació sobre la Declaració Universal dels Drets Humans i completa:

- ▶ Any en què es va signar aquest document: _____
- ▶ Nombre d'articles: _____
- ▶ Temàtica dels articles: _____
- ▶ Països que el van subscriure: _____

■ **Aconsegueix el text íntegre de la Declaració Universal dels Drets Humans i copia'n els articles següents:**

▶ **article 2:** _____

▶ **article 4:** _____

▶ **article 5:** _____

▶ **article 7:** _____

■ **Contesta:**

- Et sembla que actualment el contingut d'aquests articles és respectat per tots els països del món? _____
- Saps d'algun país que no respecti els articles anteriors? _____ Quin país és? _____
- Per què et sembla que no respecta aquesta Declaració? _____

3 Busca alguna notícia a la premsa en què s'evidenciï alguna de les actuacions que du a terme l'ONU. Llegeix-la, escriu-ne el titular i fes-ne un resum en el teu quadern.

4 Pinta les banderes de cada un dels països de la Unió Europea i escriu-ne el nom a sota:

--	--	--

Nom:

5 Observa aquest mapa d'Europa:

■ Busca informació sobre el continent europeu en alguna enciclopèdia o en algun anuari i completa la fitxa següent:

- ▶ Extensió: _____
- ▶ Nombre d'habitants: _____
- ▶ Densitat de població: _____
- ▶ Esperança de vida dels seus habitants: _____
- ▶ Nombre d'estats que inclou: _____
- ▶ Població activa dedicada a l'agricultura (%): _____
- ▶ Població activa dedicada a la indústria (%): _____
- ▶ Població activa dedicada als serveis (%): _____
- ▶ Superfície territorial dedicada a l'agricultura (%): _____
- ▶ Superfície territorial dedicada a pastures (%): _____
- ▶ Superfície territorial coberta de boscos (%): _____
- ▶ Taxa d'analfabetisme (%): _____
- ▶ Mortalitat infantil (%): _____
- ▶ Consum de calories per dia i habitant: _____
- ▶ Principals religions que s'hi practiquen: _____

Nom: _____

6 Llegeix:

ELS ANTIGLOBALITZADORS TENEN PREVIST MANIFESTAR-SE ELS DOS DIES DE LA REUNIÓ

ELS QUINZE POSEN A PROVA L'AMBICIÓ EUROPEA A LA CIMERA DE LAEKEN

Els caps d'Estat i de govern de la Unió Europea es reuneixen els dies 14 i 15 al castell de Laeken, als afores de Brussel·les, per decidir quines portes obren i quines tanquen en el debat sobre el futur d'Europa, que ha de conduir a una revisió dels tractats europeus en una nova conferència intergovernamental (CIG) el 2004.

(...) La qüestió més punyent és si la Unió Europea ha de deixar de ser l'Europa dels Estats per convertir-se en l'Europa dels ciutadans. Optar per la segona possibilitat podria posar en dubte tot l'actual sistema de presa de decisió de la Unió Europea, on els estats tenen igualtat de tracte, per decantar-se cap als estats més poblats. O podria acabar de cop amb qüestions delicades de sobirania nacional.

(...) També caldrà establir si la CIG haurà de redactar una constitució europea que reculli els principis bàsics de la legislació europea. Reformar els tractats seria més senzill, perquè es podria diferenciar entre els canvis "constitucionals" i els de lleis no fonamentals.

Avui, 14 de desembre del 2001

■ Contesta:

- Què vol dir antiglobalització? _____

- Et sembla que el procés de creació i desenvolupament de la Unió Europea té a veure amb el procés mundial de globalització? _____ Raona la resposta. _____

- Què et sembla que vol dir "deixar de ser l'Europa dels Estats per convertir-se en l'Europa dels ciutadans"? _____

- Creus que serà necessària la redacció d'una Constitució europea? _____
 Raona la resposta. _____

7 Escriu el nom de cada una de les monedes següents i a quin país corresponien:

■ **Contesta:**

- Per quina moneda han estat substituïdes la majoria de monedes anteriors? _____
- Quins estats membres de la Unió Europea tenen encara moneda pròpia? _____

- Quines són les respectives monedes de cada un d'aquests països? _____

- Quin canvi tenen cada una d'aquestes monedes respecte a l'euro? _____

- Quins avantatges et sembla que pot comportar l'ús d'una sola moneda en tots el països de la Unió Europea? _____

8 Pensa i escriu els avantatges i els desavantatges que et sembla que pot comportar el fet de pertànyer a la Unió Europea.

1 Llegeix:

Els països mediterranis formen una regió on hi ha una disparitat molt gran de nivells de vida. Mentre els habitants dels països europeus del nord de la Mediterrània han tingut un creixement important de la qualitat de vida durant la segona meitat del segle xx, els habitants del sud i de l'est de la Mediterrània han tingut una evolució menys positiva. Aquestes diferències fan que molts habitants de les regions més pobres emigrin cap a les regions més riques.

En els països de la Unió Europea hi viuen més de quatre milions d'emigrants procedents de les ribes del sud i de l'est de la Mediterrània. La majoria dels immigrants provenen, principalment, de Turquia (1.700.000), el Marroc (1.100.000), Algèria (800.000) i Tunísia (200.000).

Les diferències i les desigualtats econòmiques i socials que hi ha entre el nord de la Mediterrània, d'una banda, i l'est i el sud, de l'altra, provoquen tensions que originen, al seu torn, els moviments racistes i xenòfobs.

■ Contesta:

- Quines creus que són les causes principals que porten a l'emigració una persona dels països que apareixen en el text? _____

- Per quins motius generals et sembla que el fet d'haver d'emigrar és, d'entrada, una experiència dolorosa? _____

- Et sembla comprensible que entre el col·lectiu que acull els emigrants sorgeixin actituds racistes o xenòfobes? _____ Raona la resposta. _____

- Creus que les actituds o conductes racistes estan racionalment fonamentades? _____ Raona la resposta. _____

■ Llegeix i comenta la frase següent:

“Els estrangers que arriben al nostre país treuen la feina als nostres fills.”

2 Llegeix:

El **racisme** és la convicció que una raça és superior a les altres. D'aquesta convicció parteix la idea dels racistes de "mantenir la puresa de la raça", perquè la seva suposada superioritat no desaparegui o disminueixi. Sabem del cert, però, que parlar de raça no té sentit, que no hi ha cap raça pura i, per tant, el manteniment de la puresa és una idea absurda.

■ **Busca en un diari una notícia sobre un esdeveniment relacionat amb el racisme i fes-ne un resum.**

■ **Busca informació sobre alguns dels personatges que històricament han destacat de forma més rellevant en la lluita contra el racisme i explica per què són considerats capdavanters d'aquesta lluita:**

▶ **Malcom X:** _____

▶ **Martin Luther King:** _____

▶ **Gandhi:** _____

▶ **Nelson Mandela:** _____

3 Llegeix:

Els jueus van ser acusats d'haver contaminat el poble alemany amb sang impura i d'haver propagat doctrines (liberalisme, marxisme) que havien afeblit l'esperit nacional. Hitler va propugnar, aleshores, la recuperació de la puresa germànica o ària, eliminant tots els elements que havien mirat de corrompre-la, el retorn a les tradicions del poble alemany i la conquesta per aquest poble de l'esperit nacional. Calia, per consegüent, un estat fort, totalitari, el poder del qual no recolzés en una majoria parlamentària, sinó en el poble, entès com una unitat, la voluntat del qual era interpretada per un capítost carismàtic o *führer*.

■ **Busca informació sobre el nazisme i el que va ser el seu líder polític i ideològic, Adolf Hitler.**

■ **Explica breument quines van ser les conseqüències més doloroses de la pujada al poder dels nazis a Alemanya.**

4 Llegeix aquesta notícia fictícia:

En un carrer de la nostra localitat hi ha ubicats una església catòlica, una mesquita, un saló del Regne dels Testimonis de Jehovà, una sinagoga i una església evangelista. Els veïns del barri on es troben aquests centres de culte religiós comparteixen, però, els serveis que els ofereixen els supermercats i les botigues, les caixes i els bancs, el poliesportiu municipal, l'ambulatori, l'escola i l'institut, els parcs i jardins, els cinemes i altres espais d'esbarjo. La convivència i respecte entre les diverses comunitats religioses ha resultat sempre exemplar. Les pràctiques i creences religioses d'aquests veïns són realment, en aquest cas, una opció íntima i personal que no interfereix ni dificulta la convivència i harmonia ciutadanes.

■ **Contesta:**

- Coneixes algun indret on es produeixi una situació similar a la de la notícia? _____
- Creus que, avui dia, resulta impossible que es pugui produir una situació com l'anterior en la localitat on vius? _____ Per què? _____

- Saps, per contra, d'algun cas en què la coincidència de dues o més comunitats religioses en un mateix territori sigui motiu de conflicte social? _____ Explica-ho breument.

5 Llegeix:

Les **llengües romàniques** són les llengües derivades del llatí. El llatí va penetrar en els nostres territoris amb l'arribada dels romans.

■ Pinta el mapa d'acord amb la llegenda:

Verd (1) català	Rosa (5) francès	Marró (9) sard
Groc (2) castellà	Lila (6) italià	Gris (10) retoromànic
Blau (3) galaicoportuguès	Vermell (7) romanès	
Negre (4) occità	Taronja (8) francoprovençal	

■ Completa el quadre següent amb les paraules que falten:

Llatí	Català	Castellà	Gallec	Francès	Italià
antiquu				antique	antico
caelu	cel		ceo	ciel	cielo
cantione			canción		canzone
dulce		dulce	doce	douce	
farina					farina
flore			frol	fleur	fiore

■ Consulta un diccionari llatí i afegeix tres paraules més al quadre anterior.

Nom:

